GAZETA KRAKOWSKA

Nro 16.

Z KRAKOWA DNIA 23. LUTEGO 1812 Roku W NIEDZIELĘ.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu W Pałacu Naszym w Dreznie d. 29go miesiąca Stycznia roku 1812.

FREDERYK AUGUST

z Bożey Łaski Król Saski, Xże Warszawski &c. &c

Maiąc sobie przez Miniſtra Naszego Przychodów i Skarbu przedſtawione prożby całego ludu Izraelskiego w Xięſtwie Naszem Warszawskiem zamieszkałego, przez wysłanych z każdego Departamentu delegowanych oświadczone, aby za przyięciem ofiarowaney przez nich dobrowolnie, i do Skarbu publicznego rocznie wnosić się maiącey summy, od prawa popisowego, a zatem od osobiſtey i czynney w woysku liniiowem służby uwolnieni bydź mogli, zważywszy, iż takowa służba, którą poddani Nasi wyznania Moyżeszowego za uciążliwą dla siebie poczytuią, z innych miar i względów właściwemu celowi obrony pospolitey źle odpowiada; zważywszy, że te obrządki, zwyczaie i nałogi w domowem i społecznem życiu, któremi Izraelici od całey mieszkańców kraiowych powszechności odróżniać się, i odosobniać nieprzeſtaią, i które spóźniać im muszą uczeſtniſtwo w używaniu dobrodzieyſtwa praw obywatelskich, równie i podobnie czynią ich do szlachetnego powołania żołnierskiego mniey zdatnemi, i przekonywaią doswiadczeniem wielu niedogodnosci, że ważna sprawa obrony kraiowey ieszcze im nieograniczenie powierzoną bydź nie może; po wysłuchaniu Naszey Rady Stanu ſtanowiemy:

Art. 1. Summę roczną siedm kroć ſto tysięcy złotych polskich przez Starozakonnych mieszkańców Xięſtwa Warszawskiego dobrowolnie oświadczoną i umowioną, do Skarbu Naszego Xięſtwa Warszawskiego przyimować dozwalamy.

Art. 2. Równie w proporcyi wyżey poſtanowioney roczney summy ilość pięciomiesięczną od dnia 1 Stycznia do dnia 1 Czerwca roku bieżącego złot. pol. dwakroć dziewięćdziesiąt ieden tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć, groszy dwadzieścia wynoszaca, i przez Starozakonnych dobrowolnie oświadczoną, do kass Skarbowych Xięſtwa Warszawskiego przyiąć zalecamy.

Art. 3. Oznaczenie terminów i ilości w iakich obie summy Artykułami poprzedniczemi wymienione, do kass *respective* Powiatowych lub Departamentowych wnoszone bydź powinny, zapewnienie należytego dla Skarbu bezpieczeńſtwa w pobieraniu tego dochodu, tudzież wydanie inſtrukcyi i przepisów Urzędom Departamentowym i Powiatowym w celu zape-

wnienia się, iż w szczegółowym opłat rozkładzie, wszelka równość i sprawiedliwość zachowana będzie, Ministrowi Naszemu Przychodów i Skarbu zalecamy.

Art. 4. Od wyiścia niniejszego Dekretu i następnego zaraz rozesłania onego władzom wykonawczym do ktorych należy, mieszkańcy starozakonni Xięstwa Naszego Warszawskiego, iako iuż z pod prawa popisowego wyłączeni, do ciągnienia losów, i do osobistey w woysku liniowem służby pociągnionemi bydź nie maią.

Art. 4. Wykonanie niniejszego Dekretu, który w Dzienniku Praw ma bydź umieszczony, Ministrom Naszym w czem do którego należy, polecamy.

(Pod.) *Frederyk August.*
(L.S. Przez Króla
Minister Sekretarz Stanu
Zgodno z oryg. *Stanisław Breza.*
Felix Łubieński, Zgodno z oryginałem
Minister Spraw: *Minister Sek. Stanu*
(L.S.) *Stanisław Breza.*
Ant. Joneman, Sek. Jen.

Jeneralny Inspektor Mennicy.

Stosownie do zalecenia JW. Ministra Skarbu uwiadomia Publiczność, iż dostrzeżone zostały w cyrkulacyi następuiące fałszywe zagraniczne pieniądze:

1mo. Dukaty pod stęplem Hollenderskim z. r. 1743. Te łatwo rozpoznane bydź mogą po kolorze bardzo bladym, przez który na literach i mieyscach stępla wypukłych kolor biały przebiia się; litery napisu są niezgrabne, nie pod liniią, i nie w iednakowey odległości od siebie stawiane, wreście, iedne są większe, a drugie mnieysze. Dukat ten przechodzący wagę naylepszego czerwonego złotego giąć się nie da, chyba z wielkim przyciskiem, i daleko iest grubszy aniżeli powinien; brzęk iego wcale także iest niewłaściwy.

2do. Dwuzłotowka Pruska pod r. 1789 mogąca bydź bardzo łatwo poznana po kolorze niewłaściwym wydaiącym się iak gdyby zakopcona była; kolor takowy tem bardziey podeyrzenie sprawiać powinien, iż Publiczność dwa razy iuż ostrzeżona była, to iest, d. 21 Marca i 30 Września r. z. że w Departamentach Lubelskim i Krakowskim okazały się podobnego koloru fałszywe talary; w pierwszym pod r. 1785, w drugim pod r. 1779 Pomienione Talary równie iako i wyżey wyrażona Dwuzłotowka z iednakowey kompozycyi metaliczney są zrobione, i co się tycze stępla, bardzo dobrze są naśladowane.

3tio. Półzłotek Pruski pod r. 1766 mogący bydź łatwo rozpoznanym z koloru miedzi, który się przez posrebrzanie w mieyscach wypukłych stępla widocznie przebiia, tudzież z tego, iż napis oznaczaiący wartość pieniądza iest na wspak względem popiersia Monarchy, z drugiey strony będącego.

Wzywa się Władze mieyscowe również skarbowe iak policyyne do dawania baczności na kurs takowych wyżey opisanych fałszywych pieniędzy, w celu odkrycia źrodła przestępstwa i zapobieżenia złym skutkom wyniknąć dla Publiczności mogącym. Dan w Warszawie d. 11 Lutego 1812 roku.

Bieńkowski.

Z Paryża d. 6 Lutego.

W niedzielę d. 2 b. m. przed mszą przyiął N. Cesarz i Król ciało dyplomatyczne, któremu pod czas tey audyencyi przedstawionemi byli: przez Xcia Kuraki-

na, ambassadora Rossyyskiego, Baron Serdobin, należący do poselſtwa w Paryżu; przez Barona Papenheim, Miniſtra W. Xcia Hessen-Darmſtadskiego, Baron Lichtemberg, radca poselſtwa w Paryżu; przez P. Joel Barlow, pełnomocnego miniſtra ziednoczonych ſtanów; P. Bidle, porucznik okrętowy, P. Jones, z Nowegoiorku, P. Wolf, z Rhod-Islandyi, przez Xcia Bassano, miniſtra związków zagranicznych, Baron Malzann, należący do poselſtwa Meklemburskiego w Paryżu. Członki ciała dyplomatycznego przypuszczone potem zoſtały na audyencyą do N. Cesarzowey. Po audyencyi przedſtawionemi zoſtali do przysięgi, którą przed J. C. K. Mcią wykonali, przez Xcia Wicehetmana: Baron Marin, jenerał brygady; P. Compere jenerał brygady; P. Krayenhof, jenerał brygady i dozorca warowni; Baron Bauduin, pułkownik 93go pułku piechoty liniiowey. N. Cesarzowey miały potem szczęście bydź przedſtawionemi przez Xżną Lucay, Hrabina Sussy; przez Hrabiną Arberg, Hrabina Vathier de Saint-Alphonse, &c.

Z Amſterdamu donoszą pod d. 30 Stycznia, iż rozbiła się znowu na Haak przy Texlu fregata angielska; lud z niey spodziewaią się wyratować,

Wyrokiem d. 24 Stycznia uſtanowiony ieſt wysoki sąd celny w Hamburgu, a dwa takież niższe sądy w Hamburgu i Luneburgu. Do oſtatnich należą sprawy celne obu tych miaſt i zoſtaią pod dozorem powyższego sądu.

P. Edward Bethmann, naczelnik domu Bethmann i kompanii w Bordeaux, mianowany zoſtał konsulem Auſtryackim w tem mieście.

Stosownie do wyroku Cesarskiego woda doſtarczana bydź ma od 1go Marca bezpłatnie do wszyſtkich fontan paryzkich.

Zdobyte przez korsarza Breſteńczyka na okręcie Vedra 39,194 piaſtrów sprzedane w Breście zoſtały oddziałami po 2000 piaſtrów, i zebrano za nie 198,880 fr.

O zasiewaniu Buraków.

Buraki sieią się w Marcu i Kwietniu, i czynią grunt urodzaynieyszym na zboże. Można ich siać na żytnisku, a tak obeydzie się bez ugorowania gruntow. Cały wydatek na zasianie iednego morgu burakami wynosi do 176 fr. Na średni urodzay rachować można z iednego morgu 200 cetnarów buraków. Rachuiąc cetnar po 1 franku, więcey zatem właścicielowi uczyni, niżeli gdyby ten morg zasiał zbożem. Doſtrzeżono, iż buraki ważące ieden do pięciu funtów obfitsze są w cukier i nie tak wodniſte, iak buraki większey wagi.

Przychod cukru z Burakow.

Cetnar burakow wydaie 3 funty syropu po 50 centimow, dwa funty surowego cukru po 4 franki i 90 funtów miazgi i odchodu po pół centima, tak iż przychod z 200 cetnarów buraków na pieniądze wyrachowany uczyni:

Syropu 6 cetnarów	300 fr.
Cukru surowego 4 cetn.	1600 fr.
Odchodu 90 cetnarów	45 fr.
ogółem	1945 franków.

Założenie fabryki burakowego Cukru.

Dla zrobienia sobie dokładnego wyobrażenia kosztów na założenie podobney fabryki, przypuśćmy, że wyrobi codziennie 3 cetnary surowego cukru, czyli wypotrzebuie codziennie 150 cetnarów buraków. Dla wyrobienia tey ilości buraków,

potrzeba machin, narzędzi i sprzętów, które ogołem kosztuią 26,008 fr. Daley potrzeba do roboty 24 mężczyzn i 20 kobiet, 2 koni i 15 miar kamiennych węgli. Rachuiąc cetnar buraków z dostawieniem do fabryki 1 fr. 20 cent. mężczyznie na dzień 1 fr. 50 cent. kobiecie 1 fr. żywność iednego konia 2 fr. 5 cent. miara węgli 2 fr. naiem i utrzymanie fabryki i narzędzi 90 fr. Wydatki codzienne wyniosą więc 361 fr. Robota tegoż dnia przyniesie 450 funtów syropu, 300 funtów cukru surowego i 6000 funtów odchodu. Podzieliwszy powyższe wydatki na te towary, nie wypadnie fabrykantowi drożey iak 25 centimow funt syropu, 77 centimow funt cukru i pół centima funt odchodu. Wnieść zatem należy, iż iak skoro będzie w kraiu podostatkiem założonych fabryk, zysk fabrykantów zwróci się przez ubieganie się do zwyczaynego procentu kupieckiego, i cukier burakowy nie będzie kosztował drożey, a może mniey ieszcze, iak na kilka lat przed rewolucyą kosztował trzcinowy. Z buraków można cukier robić od Października do Kwietnia, to iest przez dni 180.

Z Londynu d. 27 Stycznia.

W sobotę rozeszła się powszechna pogłoska, że Margrabia Wellesley złożył dostoyność ministra związków zagranicznych; ale się nie zprawdziła.

Woyna z Ameryką.

Okręt Lydya przybył w ostatnią sobotę do Liwerpoolu z Nowegoiorku, skąd przywiozł wiadomości do 1 b. m. Są one ważne i nie każą wątpić, żeby woyna nie była iuż zaczętą. Kongress przyiął znaczną większością wszystkie środki nieprzyiacielskie, które mu iego kommissya podała, i rozkazał wygotować bill, który wszystkie te środki w sobie zawierał. Obywatele uzbraiaią swoie okręty i wszystkie okręty, które otrzymały pozwolenia od rządu Angielskiego, podlegaią nayściśleyszemu przetrząsaniu. W izbie reprezentantów zarzucano naszemu rządowi szpetne obwinienie, iż podniecilismy Indyanów do uzbroienia się przeciw ziednoczonym stanóm. P. Randolph, naywymownieyszy i nayzapaleńszy obrońca interessów handlowych i handlu ziednoczonych stanów z Angliią, oświadczył, iż gdyby na to okazać można dowody, on naypierwszy wszedłby na czele woyska do Kanady. Tak w kongressie, iako i w publiczności zachodzi naywiększa zgoda w zdaniach, i prawdziwi i stali przyiaciele obu kraiów oświadczaią zawsze, iż nie należy tracić czasu, ale potrzeba uprzedzić nieprzyiacielskie kroki. P. Randolph, równy przyiaciel Anglii i Ameryki, oświadczył wyraźnie swemu kraiowi i przed zgromadzonemi iego reprezentantami, że gabinet Angielski postępuie względem gabinetowych swoich rozkazów z osobliwszem zaślepieniem.

Woyny z Ameryką będzie naypierwszym skutkiem, iż floty angielskie będą musiały bydź cofnione od brzegów francuzkich, dla posłania ich pod brzegi amerykańskie. Uwaga ta iest w istocie nayważnieyszey wagi i powinna uderzyć tych, którzy mniemaią, iż przez wyższość siły naszey morskiey należy z wzgardą uważać woynę z Ameryką.

Utworzenie siły morskiey francuzkiey iest szczególniey dla nas niebezpieczne dla talentów i tęgości Napoleona, z iaką używa, iak wiadomo, ogromnych źrodeł, które mu zapewnia zwycięztwo. Jest panem obszernieyszych brzegów, ni-

żeii kiedy Francya od Karola Wielkiego posiadała, i nic śmiesznieyszego iak mniemanie niektórych osob, że chociaż posiada brzegi i lasy, brakuie mu iednak maytków i cieślow okrętowych. Możnaż wierzyć, aby właścicielowi Hollandyi zbywało na maytkach? a co do rzemieślników, czyliż każdy cieśla nie potrafi ſtawiać okrętów?

Naypierwszym skutkiem woyny z Ameryką będzie oswobodzenie Francyi od przeszkod, które w tey chwili sprzeciwiały się utworzeniu iey siły morskiey, ponieważ przymuszonemi będziemy wysłać znaczną część naszych flot przeciw portom i brzegom amerykańskim. Morza będą w krótce okryte korsarzami, którzy połączywszy się, lądować będą mogli do naszych wysp w zachodniey Indyi. Nie potrzebaż ich będzie pilnować? co nas naybardziey zatrwożać powinno w woynie z Ameryką. Jakże potrafiemy razem bronić Kanady i Portugalii? Kanadyyczykowie są naturalnie więcey przywiązanemi do Ameryki, niżeli do Anglii, wyiąwszy małą liczbę Anglików lub pochodzących z rodziców angielskich. Możnaż myśleć żeby Kanada sama się broniła? zdrowy rozsądek nie dozwala tego przypuszczać. Potrzeba więc, żeby Angliia wysłała dla obrony tego kraiu woysko wyrównaiące temu, iakie Ameryka przeciw Kanadzie wyſtawi.

Wczoray odebraliśmy doniesienia z Funchall, na wyspie Maderze, i Santa-Cruz, na wyspie Teneryffie. Oto naſtępuie liſt

Z Santa-Cruz d. 2 *Grudnia* 1811.

„ Xże del Parque odpłynął wczoray do Kadyxu; powiozł on z sobą nienawiść wszyſtkich poczciwych ludzi na tych wyspach. Dla tyrańskiego swoiego poſtępowania odwołany dawno był przez reiencyą Kadyxką; inny rządca był na iego mieysce przysłany; lecz nie chciał odſtąpić rządu, aż musiano, chociaż niechętnie, użyć mocy do oddalenia go. Niebu dzięki żołta gorączka nie czyni więcey spuſtoszenia ani na tey, ani na pobliskich wyspach, i cieszemy się naylepszem zdrowiem. „

(Oto ieſt liſt Pułkownika Skerett z Tariffy do Jenerała Cook w Kadyxie, który nie wszedł do przeszłey gazety.)

Z Tariffa d. 31 *Grudnia.*

Miałem honor donieść WPanu w oſtatnim moim liście, iż nieprzyiaciel opasał d. 20 to miaſto; od tego czasu zrobił nieprzyiaciel śpieszno przekop i batterye usypał, przez co uczynił załodze wielki honor. Po kilka razy uznałem za potrzebne odeprzyć nieprzyiaciela i przerwać iego roboty, co dało powod do kilku utarczek, w których ponieśliśmy nieiaką ſtratę, gdy tym czasem nieprzyiaciel będąc wyſtawiony na ogień małych dział, które mamy w wieżach, znacznie ucierpiał. Nieprzyiaciel zaczął wczoray o godzinie wpół do iedynaſtey wyſtrzeliwać wyłom, i ſtrzelał aż do nocy; wszyſtkie kule trafiały w wał lub w domy. Przed nocą był iuż wyſtrzelony wyłom. Dziś ciągnie daley ogień dla rozszerzenia go; ale rozumiem, iż nie przedsięweźmie szturmu, poki nie rozciągnie go aż do wieży, która znayduie się po obu ſtronach. Kazałem ulice zawalić i przedsięwziąłem iedyny sposob, przez który bronić ieszcze można tego miaſta, to ieſt uzbroiłem domy. Siłę oblegaiącą podaią do 10,000 ludzi; ale rachuba ta ieſt zapewne przesadzona. Z iedney i z drugiey ſtrony za-

chodzi ciągle karabinowy ogień. Załuię mocno usług Porucznika Gwanter, officera pełnego odwagi i rozsądku, który iest mocno raniony. Mam honor bydź, &c.

Skerett, pułkownik.

Kapitan Donaghue, czyniący służbę adjutanta, i porucznik Burgh są lekko ranieni, równie iak 32 żołnierzy; ieden żołnierz iest zabity, a 11 koni skaliczonych.

Z Austryi d. 3 *Lutego.*

(Z dziennika Hamburskiego.)

Zapewniaią powszechnie, że stany królestwa Węgierskiego zebrane na seym zezwoliły: 1) zapłacić w przeciągu dwoch lat 24 milionow w rewersach wykupnych; 2) dostawić w przeciągu takiegoż czasu 4 miliony mec zboża; 3) płacić przez dwa lat po dwa zł. ryńskie od cetnara soli.

Z Walencyi d. 16 *Stycznia.*

W mieście tuteyszem spokoyność i porządek przywrocone zupełnie zostały. Marszałek Suchet trudni się urządzeniem różnych administracyy, na których czele postrzegamy z pociechą naysłusznieyszych mężów. W czasie krótkiego oblężenia mieszkańcy tuteysi ucierpieli więcey od wewnętrznych zaburzeń i kłótni, niżeli od kul francuzkich. Cała wściekłość rewolucyi wybuchnęła w Walencyi; lud nie znał żadnych więcey granic i słuchał tylko wichszycielow. Nazaiutrz po zamknięciu Blaka z całem woyskiem w mieście, zgromadziło się pospolstwo w natłoku przed pałacem i przymusiło tego jenerała przez krzyki i groźby do pokazania się z balkonu, i zaleciło mu, aby się do ostatniego bronił. W krótce potem zaczęły do miasta bomby padać i wielkie czyniły spustoszenia. Przez czas nieiaki znosiło pospolstwo ten ogień z odwagą fanatyzmu; ale trzeciego dnia bombardowania ogarnęła tę rozpuszczoną tłuszczę boiaźń i myślała tylko o poddaniu miasta. Ta sama kupa, która żądała do ostatniego obrony, zgromadziła się na nowo przed pałacem Blaka, którą poprzedzało dwoch mnichow uzbroionych pistoletami i pałaszami, i domagała się z wielkim krzykiem, aby miasto Francuzom było oddane. Jenerał Blake dał rozkaz pułkowi Walonskiey gwardyi rozpędzenia tey kupy. Lud dał do woyska Blaka ognia i miasto znaydowało się w okropnem zaburzeniu. Blake przyiął zaraz proponowaną mu od Marszałka Suchet kapitulacyą. Powiedzieć można, iż zwycięztwo Francuzów uratowało miasto, które przez własnych mieszkańców byłoby zniszczone.

Jenerał Blake ma około 55 lat, iest rodem z Irlandyi; przed rewolucyą był pułkownikiem w służbie hiszpańskiey. Mowią powszechnie, że iest nayzasłużeńszym officerem i rokoszanie nie potrafią rownego mu znaleść.

Z Bazylei d. 27 *Stycznia.*

Zdarzył się tu nader smutny przypadek, którego okoliczności są okropne. P. L. pochodzący z nayzacnieyszych familiy tego miasta i posiadaiący farbiernią, doniosł w przeszłą środę policyi, iż wykradziono mu z kassy 1500 luidorow. Policya kazała wziąć do więzienia dwie osoby, pracuiace u niego. W przeszły piątek znaleziono w kupie węgli większą część skradzionych pieniędzy. W wieczor tegoż samego dnia widząc Pani L. męża swoiego zasmuconego, podała mu z naywiększem przymileniem zbanuszek mleka, a to mleko było trucizną zaprawione. Podeyrzenie kupców padło na iego żonę;

gdy ta widząc się bydź odkrytą, pchnęła się nożem, wyszła potem na drugie piętro, z którego widok wychodził na Ren, wyskoczyła oknem, strzaskała sobie czaskę i w krótce skonała. Nóż, którym chciała w serce ugodzić, tkwił ieszcze w iey piersiach. Mąż bardzo iest chory; ale spodziewaią się go uratować; iest oycem 5 dzieci.

Z Madrytu d. 15 *Stycznia.*

Jenerał Montbrun wypędził Jenerała Angielskiego Freyre, który Chinchilla (w północney prowincyi Murcyi) trzymał osadzoną. Część kolomny Jenerała Darmagnac postąpiła z Kuensa do Roquena.

D. 2 Grudnia korpus francuzki wszedł do miasta Algeziras (przy Gibraltarze.)

Gazety kadyxkie zawieraią co następuie: W tych dniach wszczęła się tu żywa sprzeczka. Deputowany Vera proponował mianowanie rejenta i zwołanie nadzwyczaynych stanów. Deputowany Argueiles uiął się za obecnemi teraz stanami i mówił o Verze, iako o stronniku Fruncuzkim.

Z Kadyxu nadesłano wprawdzie trzewiki dla korpusu Kastanosa, ale tak są małe i ciasne, że tylko dla chłopcow się zdadzą. Kastanos wybrał z 5000 par posłanych mu trzewików dwie naywieksze i odesłał ie ministrowi woiennemu do Kadyx z naywiększemi użaleniami, że mu tak małe przysłano. (Korpus Kastanosa nosi nazwisko 5go korpusu woyska. Blake dowodził 2gim i 3cim, Abadia dowodzi 1wszym, a Balleysteros 4tym.)

Z St. Gallen d. 31. *Stycznia.*

Podług gazety tuteyszey 2gi i 4ty pułk szwaycarski udały się do Leodyum, gdzie przybędą także bataliony od 1go i 3go pułku, i składać będą pod dowodztwem Jenerała Belliarda dywizyą Szwaycarow.

Z Frankfortu d. 7. *Lutego.*

W. Xże Jmć. wydał nowe rozporządzenie tyczące się urządzenia edukacyi publiczney w całem W. Xięstwie. W głownem mieście każdego departamentu założona bydź ma dostateczna liczba szkół dla dzieci rożnego wyznania podług ogólnych przepisow. Dla ukształcenia nauczycieli założona będzie kosztem kraiu powszechna szkoła, do której przypuszczonemi będą kandydaci wszelkiego wyznania i brać będą nauki swey religii. W każdem głównem mieście departamentu i w Wetzlar będzie Wielko-Xiążęce gimnazyum wspólne dla wszystkich wyznan, dla przygotowania młodzieży do wyższych nauk. W miastach Frankforcie, Aszaffenburgu i Fuldzie założone zostaną licea, do których uczniowie z gimnazyum przechodzić będą. Te licea składać będą istotne części szkoły główney. Miasto Aszaffenburg iest siedliskiem wszystkich nauk. Miasto Fulda przeznaczone iest szczególniey na nauki teologiczne; miasto Wetzlar na nauki prawa; Frankfort na nauki medyczne i inne z niemi związek maiące. Ponieważ miasto Hanau słynie od dawna swoiemi fabrykami, dołożona zatem będzie staranność do udoskonalenia tamteyszey szkoły rysunkow.

Hrabia Tascher, rządca miasta tuteyszego, powiozł do przeyrzenia Wicekrólowi Włoskiemu nowe urządzenie W. Xięstwa Frankfortskiego. Na wstępie ogłoszonego tu przez druk ważnego tego pisma, którego autorem iest sam W. Xże, czytamy: "Naywiększe bogactwo kraiu składaią cnoty, światło i pracowitość iego mieszkańcow. Nie zbywa na tem W.

Xięstwu Frankfortskiemu. Męzkie uczucia, prawdziwa obyczayność, oświecony duch handlu i czynność zdobią obywateli stolicy Frankfortu. Aszaffenburczyk iest uczony i ulepsza swą ziemię pielęgnowaniem drzew owocowych i uprawą roli. Hanauczyk łączy heską uczciwość z wesołem umysłem, iest wynaleźnym i pilnym w kunsztach, fabrykach i rękodzielnych pracach. Pobożny Fuldayczyk, otwarty przez niemiecką swoią rzetelność, uprawia ziemię, przędzie i wyrabia swą wełnę, a pod czas żniw szuka nawet zagranicą zarobku, dla utrzymania swey familii. W powyższych 4 departamentach są tem trwalsze cnoty, że zasadzaią się na religii i miłości bliźniego.

Baron Saint-Aignan, pełnomocny minister przy dworach Saskich, przeiechał przez nasze miasto, udaiąc się na mieysce swoiego przeznaczenia.

P. Guillaumot, maior w służbie Króla Duńskiego (ten sam, który Hrabiego Gottorp do Bazylei odprowadzał), przeiechał onegday tędy gońcem do Paryża.

W. Xże zniosł wszystkie w W. Xięstwie dotychczasowe konsystorze Luterskie i Kalwińskie, a postanowił po iednym dla każdego wyznania, które odbywać będą swoie posiedzenia w Hanau, iako w środku W. Xięstwa leżącem mieście.

Z Peterzburga d. 28 Stycznia.

Nowo urodzona Xżniczka Marya Augusta, corka Cesarzowiczowney W. Xżny Maryi Pawłowney, Małżonki Xcia Następcy Weymarskiego, zaszczycona została wielkim krzyżem 1wszey klassy orderu S. Katarzyny.

W gubernii Słonimskiey we wsi Maławoda żyie teraz wieśniak maiący 110 lat nazwiskiem Wołczkowicz. Przed 30 laty ożenił się powtornie, przeżywszy z pierwszą żoną 50 lat. Teraźnieysza iego żona ma 98 lat, a naystarszy iego syn 65. Odbywa on ieszcze wszystkie roboty wieyskie; żona iest zdrowa i silna.

Adjutant Imperatora Hrabia Strogonow przyiechał tu od Multanskiego woyska.

Tey zimy nie mieliśmy tu większego zimna iak 24 Stycznia, to iest 19 stopni podług Reaumura.

Z Neapolu d. 17 Stycznia.

Król udaie się często do Kastellamare, dla oglądania robot na tamteyszym warsztacie okrętowym i dla zachęcania robotnikow podarunkami do śpiesznieyszey pracy.

D. 11 b. m. wysadzili Anglicy w nocy przy Monteleone w Kalabryi 80 Sycyliianow na ląd; lecz nim zaczęli rabować uderzyła na nich gwardya narodowa Monteleony i z znaczną stratą na statki odpędziła.

Z Augszburga d. 25 Stycznia.

Hrabia Taube, minister stanu i naradzeń Króla Jmć Wirtemberskiego, przyiechał tu wczoray, a nazaiutrz puścił się w dalszą drogę do Monachium.

Zapewniaią, że Xięstwo Hildburghausen przeieżdzać w krótce tędy będą do Stuttgardu.

Z Genui d. 22 Stycznia.

D. 18 o godzinie 2 i 40 minutach popołudniu dało się tu czuć tak lekkie trzęsienie ziemi, że 'go większa część mieszkańców nie postrzegła. Daleko atoli mocnieysze było w Sawonie, a w Cocoletto tak mocne, że mieszkańcy domy poopuszczali,

DODATEK

DO № 16.

GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 23. LUTEGO 1812 Roku W NIEDZIELĘ.

Kommendant jeneralny Kadetow, Dyrektor Edukacyi narodowey.

Odbieraiąc częste odezwy od żądaiących umieszczenia w korpusach Kadeckich Kaliskim i Chełmińskim dzieci swoich lub krewnych, uwiadomia ninieyszem ogłoszeniem o przepisach, wedle których ciż zapisanemi na listę expektantow bydź mogą.

1mo. Dzieci woyskowych wysłużonych, a ubogich, maią pierwszeństwo, gdy udowodnionemi zostaną zaświadczeniem urzędowem od Prefekta swego Departamentu zasługi w woysku oycowskie, iako też, iż Rodzice nie są w stanie ich wychowania; a szczególnieysze ieszcze względy nastąpią dla tych, którzy takowe zaświadczenia z Ministeryum woiennego zyskaią.

2do. Drugiemi Kandydatami są dzieci urzędnikow i officyalistow cywilnych zasłużonych, a niemaiętnych, którzy, rownie iak pierwsi, zaświadczenia urzędowe złożą.

3tio. Są trzeciemi Kandydatami dzieci rodzicow ubogich, które znakomitą zdatnością w szkołach, według zaświadczeń Professorow, wspóluczniow przewyższaią.

Obywatel podaiący syna na kandydata, ma, oprócz powyższych zaświadczeń, złożyć:

a) Zaświadczenie od Prefekta Departamentu, lub od Podprefekta, iż w nim iest zamieszkały;

b) Iż kandydat ma lat 10 skończonych, co udowodni metryką urodzenia;

c) Iż umie czytać, pisać w Polskim ięzyku, i cztery pierwsze arytmetyki działania; na co przesłane ma bydź zaświadczenie od Professora patentowanego, przed którym złożył examen.

d) Zaświadczenie od Doktora o zdrowiu w względzie woyskowym, i że iuż odbył ospę.

Nie może dwóch braci bydź umieszczonych w korpusach kadeckich, a to, by większa liczba obywateli korzystać mogła z dobrodzieystwa wychowania, kosztem publicznym; wyiąwszy przypadek zasługi nadzwyczayney w kraiu, przy ubostwie pochodzącem z strat dla niego poniesionych.

Na listę expektantow więcey nad 50 nie zapisuie się. Ta, ile razy napełnioną zostanie, zamkniętą będzie, dopoki się nie zmnieyszy do polowy. Ostrzega się, iż dziś z tego powodu iest iuż zamknięta.

Żądanie o przyięcie do Kadetow, iako też wspomnione zaświadczenia, przesyłane bydź maią do Bióra Dyrekcyi Edukacyi narodowey. — Dan w Warszawie d. 26 Stycznia 1812 roku.

Stan. Potocki, S. W. P. R. S. i M.

Od brzegow Menu d. 29 Stycznia.

D. 25 b. m. przeszło przez Frankfort kilka wozow z pieniądzmi do Magdeburga. D. 28 przeszło przez toż miasto kilka wozow prochowych, idących z Mogunyi także do Magdeburga.

Król Jmc. Neapolitański zaszczycił taynego Radcę i posła Xcia Siegmaringen, Barona Schmitz-Grollenburg, orderem obu Sycyliy.

Rozmaite wiadomości.

Królestwo Pruskie liczyło na końcu 1809 roku na rozległości 1044 mil kwadratowych 1,202,423 dusz stanu cywilnego, z których mieszkało w miastach 241,998, a na wsiach 960,425. Z tych zaś zawieraią a) departament Litewski 315 mil kwadratowych maiący 48,449 mieyskich, a 328,867 wieyskich mieszkańcow, ogółem 377,316 dusz, (w roku 1802 liczył ich 397,889;) b) departament wschodnich Pruss 386 mil kwadratowych maiący (wraz Frisz i Kurisz Haf) 117,340 mieyskich, a 341,278 wieyskich mieszkańcow, ogółem 458,618 dusz (w roku 1802 liczył ich 555,190); c) departament Pruss zachodnich 343 mil kwadratowych maiący (oprocz części Frisz Haf) 76,200 mieyskich, 290,280 wieyskich mieszkańcow, ogółem 366,489 dusz. Pomerania 442 mil kwadratowych maiąca 503,734 mieyskich i wieyskich mieszkańcow. W roku 1804 liczyła ogółem 526,881 dusz. Prowincya Neumark 2093 mil kwadratowych maiąca 76,444 mieyskich, 189,655 wieyskich mieszkańcow, ogółem 266,100 ludzi.

W Turynie nie pamiętaią od roku 1795 tak mocney zimy, iak teraźnieysza. Ciepłomierz okazywał 13 stopień mrozu.

W Wiedniu rozchodzi się pogłoska, iż Arcy Xżniczka Karolina zaślubiona ma bydź z sąsiedzkim Królewiczem. (Z dziennika paryzkiego.)

D. 1 Lutego przebiegło przez Augszburg dwoch gońcow ieden Francuzki, drugi Turecki, biegnących z Turcyi do Paryża.

Wprowadzanie mokayskiey czyli tureckiey kawy z Lewantu dozwolone teraz iest do portow Wenecyi, Tryestu i Fiumy; ale musi bydź zaświadczeniami opatrzona, aby zamiast tamtey nie wprowadzano zachodnio-indyyskiey, którą łatwo poznać można.

Sławny Astronom P. Herszel czytał w towarzystwie królewskim londyńskim rozprawę bardzo interessuiącą o ostatnim Komecie. Uważaiąc tak nazwane iądro tego ciała niebieskiego, postrzegł w nim tarczę okrągłą iaśnieyszą od reszty i znacznie podługowatą, w którey światło było rozmaite co do mocy. Używaiąc wielkich teleskopow, przeświadczył się P. Herszel, że iądro bryłowate było prawdziwym ciałem planetowym, chociaż otoczone atmosferą kometową. Dnia 16go Października, w chwili gdy Kometa był 114 miliionow mil od ziemi oddalonym wyznaczył na iego średnicę 428 mil angielskich.

Dnia 8 Lipca zeszłego roku o 8 godzinie w czasie pogodnym i gdy niebyło chmur na niebie słyszano w Berlanguillas na drodze z Aranda do Roa w Hiszpanii huk podobny do mocnego wystrzału działowego, po którym trzy podobne nastąpiły, i czwarty trwaiący prawie minutę, i naśladuiący strzelania karabinowe. Wielu chłopow uprawiaiących role potruchleli z przestrachu, a w krótce potem słyszeli świst podobny do kuli działowey; widzieli coś spadaiącego, nie mogąc tego

rozpoznać, lecz wydaiącego po sobie bałwany kurzawy. Pies przytomny pobiegł na to mieysce i zaczął one odgrzebywać. Udali się tamże chłopi, i znaleźli w ośm calów głębokości palący się kamień, otoczony ziemią goreiącą. W odiegłości blisko 60 kroków ztamtąd padły ieszcze dwa takież kamienie. Chłopi przydaią, iż widzieli na powietrzu wyraźny cień, sprawiony zapewne dymem pochodzącym z wybuchnienia. Szczegóły tego przysłane były P. Cuvier przez Jenerała Dorsenne.

NAYWIĘKSZE STOPNIE MROZ: I CIEPŁ:

Dnia 12 Lutego 1812 Roku — 7,
— 13 - - - — 13,
— 14 - - - — 16,
— 15 Ciepła † 5, 4
— 16 - - - — 1, 6
— 17 - † 2, 8
— 18 - † 5, 6

Dnia 17 i 18 Lutego 1812.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	Przednie. Złp.	gr.	Srednie. Złp.	gr.	Poślednie Złp.	gr
Korz: Przenicy	23	18	22	—	21	—
— Zyta	23	—	22	—	21	—
— Jęczmienia	21	—	19	15	18	15
— Grochu	30	—	28	—	24	—
— Owsa	10	15	10	—	9	15
— Jagieł	49	—	44	—	46	—
— Rzepaku	40	—	38	—	36	—

DONIESIENIA.

Niżey podpisany Jego K. X. Mości Pisarz Aktowy Dep. Krakowskiego na mocy Rezolucyi Trybunału Cywilnego 1wszey Instancyi tegoż Departamentu, pod dniem 29. Stycznia r. b. do liczby 274 wydaney, do publiczney podaie wiadomości, iż po ś. p. W. Maryannie z Dembińskich Siemońskiey, pozostałe ruchomości, iako to: Meble, powozy, garderoba, kleynoty, srebro, i inne tym podobne rzeczy w domu pod liczbą 258 przy ulicy Brackiey w dniu dziewiątym Marca r. b. o godzinie 9tey zrana przez publiczna licytacyą więcey daiącemu, sprzedane zostaną; życzący sobie przeto takowych nabycia, winien będzie za zalicytowane, i sobie przysądzone effekta, gotowe pieniądze w monecie srebrney kursuiącey, podpisanemu Notaryuszowi natychmiast złożyć. — w Krakowie dnia 15 Lutego 1812.

Andrzey Kossowicz, Pisarz Aktowy Dep. Krak.

Prefekt Departamentu Krakowskiego, wzamiarze tak dogodzenia Publiczności, iako i ułatwienia spiesznieyszego odbytu produktow kopalni Jaworznickiey, podaie do wiadomości, iż w kopalni Jaworznickiey znayduią się każdego czasu do sprzedaży znaczne zapasy w naylepszym gatunku przysposobionych Węgli kamiennych. Węgle te, co do gatunku Szląskim wyrownywaiące są dwoiakie: iedne Węgle smolne kowalskie zwane, nie maiące w sobie siarki, drugie zaś zwyczayne pyryt siarczysto żelazny w sobie zawieraiące, twarde, na opał naylepsze. — Chęć maiący zakupienia użytecznego kraiowego tego produktu, za poprzedniem z Administracyą Jaworznicką ułożeniem się, dostać go mogą w trzech mieyscach, w Jaworznie, w magazynie nad rzeką Przemszą, i w Krakowie w składzie Skarbowym, za cenę następuiącą: to iest, korzec Jaworznicki o piątą część od zwyczaynego większy sprzedawany będzie w mieyscu przy szybie Węgla grubego po zł. pol. ieden, drobnego po groszy sześć. W magazynie nad rzeką Przemszą grubego po zł. pol ieden, groszy 15 drobnego po gr. 12. W Krakowie zaś dla kosztow ładunku, i defluidacyi po zł. pol. 2 gr. 15.

Wodzicki, Prefekt.
Kalinka, Z. S. J.

Prefekt Departamentu Krakowskiego do publiczney podaie wiadomości, iż na dniu 16 Marca r. b. 1812go o godzinie 9tey zrana w Biorze Podprefektury Powiatu Stopnickiego odprawiać się będzie licytacya, w celu wypuszczenia w trzechletnią od 1go Czerwca r. b. zaczynać się maiącą dzierżawę następuiących realności miasta Stopnicy.

1mo. Propinacyi, którey cena fiskalna iest - 2500 zł. pol.
2do. Targowego, którego cena fiskalna - - 108 zł. pol.
3tio. Pobor od wyszynku wina, którego cena fiskalna 36 zł. pol. — Zycza-

cy sobie więc dzierżawy powyższych realności, opatrzeni w 10procentowe Wadium na oznaczonym dniu i mieyscu znaydować się maią. — w Krakowie d. 28 Stycznia 1812.

Wodzicki, Prefekt.

Kalinka Sas. S. Jgo.

Na mocy Rezolucyi Wys. Trybunału Cywilnego Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego Wydziału Drugiego z dnia 22 miesiąca Stycznia bieżącego roku do liczby 5088 datowaney a odebraney dnia 4 Lutego tegoż roku, nizey podpisany Kurator do Spraw Massy konkursowey Starozakonnego Nachmana Laibel, uwiadamia wszystkich wierzycieli w teyże Massie likwidowanych a mianowicie Ur. Barona de Weclar, Franciszka Szauer, starozakonną Taibe wdowę Krydaryusza i Ur. Adama Ekielskiego Adwokata, iż repartycya funduszow massy przerzeczoney pomiędzy nich uczyniona w Kancellaryi Pisarza Wydziału Drugiego złożoną iest, oraz wzywa ich aby się na dniu 26 Lutego o godzinie 4 z południa w domu posiedzeń zwyczaynych Trybunału przy ulicy Grodzkiey pod liczbą 106 stoiącym przed delegowaną Kommissyą stawili się i monita swe przeciwko zmiankowaney repartycyi iezeli mieć iakie sądzą do Protokołu wnieśli z tem dodatkiem, iż dla niestawaiących na przypadek Wierzycieli wyznaczonym iest Kuratorem Ur. Torosiewicz Patron, i że po upłynionym powyższym terminie nie zważaiąc na niestawiennictwo ktorego bądź kolwiek z Wierzycieli, po wysłuchaniu iedynie wniosków Kuratera niestawaiących Trybunał do zatwierdzenia tak sporządzoney Repartycyi przystąpi. — w Krakowie d. 7 Lutego 1812.

M. Lasanowski. P. T. C. P. J. D. K.

Pani Teisseyre donosi łaskawey Publiczności, iż posiada. 1) Proszek na wygubienie odciskow u nóg, iakoliteż i brodawek na rękach; odiąwszy wprzod z nich róg z wierzchu scyzorykiem co wcale nie boli, napuszcza się para kropli Essencyi do tegoż preparowaney i posypuie się odgniotek rzeczonym proszkiem obwinąwszy palec w bibułę. Operacya w przepisany sposob raz użyta będzie zadosyć na wygubienie odgniotkow lub brodawek. Tym, którzyby się sami operować obawiali, na każde żądanie Pani Teisseyre osobiście służyc honor mieć będzie. 2) Essencya na przeistoczenie włosow wszelkiego koloru na czarne; applikuiąc takowe szczególnie dwa razy, dozna każda osoba z niey zupełnego skutku. Wziąwszy takowey Essencyi dwie łyszki stołowe na raz rano wstawszy, a namoczywszy nią włosy, takowe dłonią ręki iak naydłużey rozcierać należy. 3) Essencyą Panieńską do Toalety damskiey, z którey dodawszy kilka kropli do wody zimney myiąc twarz uzna skutek do podziwienia, gdyż nietylko płeć delikatną robi, ale także piegi wygubia w krótkim czasie. 4) Wodę cudowną, którą myiąc się rano i w wieczor, wszelkiego gatunku plamy, krosty i trondy z twarzy do podziwienia wygubia. 5) Spiritus do wywabienia plam z sukna; bierze się pioro nowo zatęperowane, a zmaczawszy iego koniec w tymże spirytusie pociera się nim plamy dopoty dopoki nie zginą, do wywabiania zaś plam z materyi iedwabney posiada Pani Teisseyre gałeczki, którą w płutno owinąwszy wyciera się nią plama od lewey strony tak długo dopoki nie zginie i materyi swoy kolor nazad powroci. 6) Essencya, która starem i żołtem Perłom przeźroczystość i białość nadaie; włożywszy perły w takowa Essencyą, powinny tak długo w niey moknąc dopoki zupełnie żołtości nie stracą, wyiąwszy iepotem kładą się do czystey wody, w którey dwie godziny zostawać muszą; toż powtarzaiąc z niemi przez cztery dni zupełnie odbieraią pierwszą białość i przeźroczystość. 7) Wodę mineralną na wygubienie pluskiew, którą polewaiąc ich gniazda, iuż się nigdy w tym mieyscu nie pokażą. 8) Proszki na wygubienie szczurow; tym wykadziwszy mieysce, gdzie się znayduią zaraz za pierwszą razą zupełnie wyginą. 9) Proszek do robienia Atramentu Chińskiego; bierze się go w palce tyle ile tabaki i wsypawszy go w iakiekolwiek naczenie lub kałamarz naleie się wody na niego tyle ile potrzeba i tym atramentem zaraz pisać można, co dla podrożnych wielką iest wygoda. 10) Balsam do używania na głęboko wrosłe u nóg paznokcie i zdięcie łatwe skóry twardey na podeszwach zwykle się robiącey; tą posmarowawszy trzy lub cztery razy mieysce bolące, tak paznokcie iakoteż rzeczoną skórę twardą bez wszelkiego bolu zdiąc można, nawet nogi odmrożone tymże samym balsamem uleczyc można. 11) Proszek do chędożenia złotem i srebrem haftowanych sukien, tudzież wszelkich stołowych sreber, które zupełnie tak iak nowe zawsze utrzymywać można. — Amatorowie Chemii mogą ieszcze bardzo wiele innych artykułow dostać, które w tym Doniesieniu nie są wyrażone, u teyże Pani Teisseyre, mieszkaiącey na placu dawniey S. Szczepana, a teraz Gwardyi Narodowey pod N.em 389 idąc ku Reformatom.